

Załącznik do Uchwały Zarządu Banku Nr 45A/2018
z dnia 02.05.2018r

Załącznik do Uchwały Rady Nadzorczej Banku Nr 26 /2018
z dnia 17.05.2018r

Spółdzielcza Grupa Bankowa

Informacja

z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego

w Gąbinie

według stanu na 31.12.2017 rok

Gąbin, maj 2018 rok

Spis treści

Rozdział I. Wprowadzenie	2
Rozdział II. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem.....	3
Rozdział III. Zakres koncentracji ostrożnościowej.....	14
Rozdział IV. Fundusze własne.....	14
Rozdział V. Wymogi kapitałowe.....	15
Rozdział VI. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta.....	17
Rozdział VII. Bufory kapitałowe.....	17
Rozdział VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego.....	17
Rozdział IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego.....	17
Rozdział X. Stosowane techniki ograniczenia ryzyka kredytowego.....	24
Rozdział XI. Aktywa wolne od obciążeń.....	24
Rozdział XII. Korzystanie z ECAI.....	25
Rozdział XIII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe.....	25
Rozdział XIV. Ryzyko operacyjne.....	25
Rozdział XV. Ryzyko płynności i pozycji płynnościowych.....	26
Rozdział XVI. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym....	30
Rozdział XVII. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym.....	31
Rozdział XVIII. Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne.....	33
Rozdział XIX. Polityka w zakresie wynagrodzeń.....	33
Rozdział XX. Informacja o spełnieniu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22 aa Ustawy Prawo Bankowe.....	35
Rozdział XXI. Dźwignia finansowa.....	35
Rozdział XXII. System kontroli wewnętrznej.....	36

Rozdział I. Wprowadzenie

Podstawa sporządzenia informacji

Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji według stanu na 31 grudnia 2017 r.

Bank przedstawia informacje podlegające ujawnieniu w sposób umożliwiający uczestnikom rynku ocenę działalności Banku pod kątem: narażenia Banku na ryzyka, metod szacowania kapitału, stosowanych technik identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka oraz ocenę adekwatności kapitałowej Banku.

Prezentowana informacja stanowi jednocześnie realizację „Polityki ujawnień w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Gąbinie”.

Wszelkie dane liczbowe prezentowane są w złotych.

1) Informacje o Banku

Bank Spółdzielczy w Gąbinie prowadzi działalność bankową na podstawie obowiązujących przepisów prawnych, w szczególności:

- 1) ustawa z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z dnia 22 stycznia 2014 r. poz. 109),
- 2) ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz. U. z dnia 23 stycznia 2015 r. poz. 128),
- 3) ustawa z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (Dz. U. z dnia 4 grudnia 2013 roku poz. 1443 ze zmianami),
- 4) Statut Banku Spółdzielczego w Gąbinie.

Bank Spółdzielczy w Gąbinie działa jako samodzielna jednostka organizacyjna. Zarejestrowany jest w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000049333. Numer identyfikacji podatkowej (NIP) 774 00 32 029. Bank Spółdzielczy w Gąbinie na dzień 31.12.2017 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

W 2017 roku Bank Spółdzielczy w Gąbinie prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej poprzez niżej wymienione placówki:

1. Bank Spółdzielczy w Gąbinie, ul. Dobrzykowska nr 1
2. Filia Banku Spółdzielczego w Płocku, ul. Nowy Rynek 6
3. Oddział w Szczawinie Kościelnym, ul. Warszawska 4,
4. Punkt Obsługi Bankowej w Dobrzykowie ul. Strażacka 6,
5. Punkt Obsługi Bankowej w Gostyninie przy ul. Floriańskiej 4.

Bank Spółdzielczy prowadzi działalność w oparciu o roczny plan finansowy, zatwierdzony przez Radę Nadzorczą. Przedstawione w niniejszej informacji dane sporządzone zostały według stanu na dzień 31.12.2017 roku i zawierają m.in. informacje dotyczące:

- zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- funduszy własnych,
- aktywów ważonych ryzykiem,
- adekwatności kapitałowej,
- polityki w zakresie wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka.

Informacje o charakterze jakościowym, ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępnia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Banku oraz uczestnikom rynków finansowych z częstotliwością roczną, w terminie pokrywającym się z terminem publikacji sprawozdania finansowego.

Łącznie na przestrzeni 2017 roku Bank zatrudniał w przeliczeniu na pełne etaty 29 pracowników. Bank jest zrzeszony w Poznaniu SGB –Banku S.A oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

Rozdział II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem

1. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Gąbinie” wprowadzoną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Gąbinie” i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.

Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym jest ściśle powiązana z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, np. „Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Gąbinie”, Planem ekonomiczno-finansowym, a także „Politykami...” i „Zasadami ...”, w zakresie zarządzania ryzykiem.

„Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Gąbinie”, określa: strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem, zadania organów Banku, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób w procesie zarządzania ryzykiem, schemat procedur odnoszących się do zarządzania ryzykiem w Banku, cele strategiczne w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka w Banku, generalną skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka – apetyt na ryzyko, organizację systemu informacji zarządczej.

Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

W celu przeprowadzania powyższych procesów realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
- 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
- 3) system limitów ograniczających ryzyko;
- 4) system informacji zarządczej;
- 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych lub częściej gdy zajdzie taka potrzeba pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa, zmian skali działalności Banku, zmian organizacyjnych, zaleceń wydanych przez audyt wewnętrzny lub KNF po procesie BION lub po inspekcji.

Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi ryzykami.

Bank uznaje za istotne te ryzyka, które objęte są wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, ponadto rodzaje ryzyka wymienione w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE

z dnia 26.06.2013 w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV) stosując kryteria jakościowe.

Do rodzajów ryzyka uznanych za istotne w 2017 roku Bank zaliczał:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko koncentracji;
- 4) ryzyko płynności;
- 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 6) ryzyko kapitałowe;
- 7) ryzyko braku zgodności.

Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują :

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającym stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na dotychczasowym poziomie; maksymalny udział zagrożonych ekspozycji kredytowych nie powinien przekroczyć 1,00% całego portfela kredytowego ;
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenie monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w papierach wartościowych Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym,
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 60 % ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 2) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne z zakresu ryzyka operacyjnego poprzez:

- 1) zapobieganie zdarzeniom operacyjnym powstającym przy realizacji produktu,
- 2) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
- 3) likwidowanie negatywnych skutków zdarzeń ryzyka operacyjnego.

Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji zaangażowań określonych w ustawie Prawo bankowe.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
- 2) ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% funduszy własnych ;
- 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4) finansowanie kredytów przez depozyty stabilne (osad), nadwyżkę funduszy własnych nad majątkiem trwałym oraz długoterminowe (z terminem zapadalności pow. 1 roku) kredyty zaciągnięte w Banku Zrzeszającym przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 5) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 6) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- 7) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
- 8) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia, postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeszeniu:

- Bank może skorzystać z kredytu w rachunku bieżącym oraz kredytu rewolwingowego.
- Bank jako uczestnik Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w uzasadnionych przypadkach może uzyskać pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego.

Uczestnicy tworzą w Spółdzielni Fundusz Pomocowy, którego celem jest finansowanie zadań Spółdzielni w zakresie udzielania pomocy finansowej Uczestnikom, mającej na celu zapewnienie płynności oraz poprawę ich wypłacalności i zapobieżenia upadłości.

Ryzyko stopy procentowej

Celem strategicznym w zakresie ryzyka stopy procentowej jest:

- 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku maksymalnie 1,2 % sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) ograniczenie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem.

Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,25% ;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,25%
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 5,75%;
- 5) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 66%;
- 6) utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie co najmniej 3%.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 10% funduszy Tier I;
- 2) przekazywanie na fundusze własne minimum 90% nadwyżki bilansowej;
- 3) dążenie do uzyskania zaangażowania kapitałowego w Banku Zrzeszającym na poziomie minimum 8% funduszy własnych Banku;
- 4) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – w tym w banku zrzeszającym w taki sposób, aby nie stanowiło jednocześnie:
 - a) więcej niż 10% funduszy własnych Banku,
 - b) więcej niż 10% funduszy własnych tych podmiotów.

Ryzyko braku zgodności

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest:

- 1) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 2) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności poprzez:

- 1) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 2) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2. Struktura i organizacja odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie

Struktura organizacyjna dotycząca zarządzania ryzykiem zawarta jest w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Gąbinie”.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Zarząd;
- 3) Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie nadwyżką środków,
 - c) sprzedaż kredytów,
 - d) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
 - e) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
 - b) planowania i zarządzania kapitałowego;
 - c) kredytowanie osób wewnętrznych;
 - d) ujawnianie informacji.
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych ;
- 6) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 7) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 8) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i Planem ekonomiczno-finansowym Banku;
- 9) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 10) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez

zapoznajanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;

- 11) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 2) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- 3) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- 5) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 6) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- 7) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- 8) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- 9) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- 10) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- 11) przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku; jednym z elementów informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko (zaprezentowanego w postaci wskaźników ilościowych).

Komórki i jednostki organizacyjne

1. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.
2. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.
3. Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
4. Stanowisko ds. Ryzyk bankowych i analiz odpowiada za identyfikację, monitorowanie, pomiar i kontrolowanie ryzyka kredytowego i koncentracji, płynności, stopy procentowej, operacyjnego.
5. Stanowisko księgowości własnej i sprawozdawczości odpowiada za sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych oraz szacowanie wymogów kapitałowych.
6. Główny księgowy odpowiada między innymi za zarządzanie nadwyżką środków pieniężnych oraz monitoruje realizację planu ekonomiczno-finansowego.

7. Pracownicy sekcji kredytów odpowiadają za sprzedaż kredytów.

3. Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka, a następnie raportowanie wyników do Zarządu i Rady Nadzorczej. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej. Monitorowanie ryzyka stanowi część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem i sprawozdania o ryzyku w działalności Banku. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Ryzyko kredytowe

Raporty z ryzyka kredytowego przygotowywane są przez stanowisko ds. ryzyk bankowych i analiz i raportowane dla Zarządu i Rady Nadzorczej zgodnie z systemem informacji zarządczej z częstotliwością miesięczną, kwartalną, półroczną i roczną w zależności od charakteru informacji.

Raport sporządzany w cyklu miesięcznym zawiera:

- strukturę podmiotowo - produktową portfela kredytowego,
- jakość portfela kredytowego,
- pełną wartość portfela kredytów na nieruchomości,
- poziom i strukturę zobowiązań pozabilansowych,
- poziom i strukturę ekspozycji kredytowych zagrożonych oraz wysokość utworzonych rezerw celowych,
- wykorzystanie limitów.

W cyklach kwartalnych sporządzane są raporty i analizy obejmujące informacje z poziomu wykonania limitów ograniczających ryzyko kredytowe, w tym:

- poziom wykonania limitów zaangażowań kredytowych,
- poziom i dynamika kredytów udzielonych członkom Zarządu i organów statutowych oraz osobom na kierowniczych stanowiskach,
- strukturę i dynamikę portfela kredytowego,
- poziom dużych zaangażowań Banku wobec podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- strukturę portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- testy warunków skrajnych (raz w roku)
- stan i dynamikę kredytów zabezpieczonych hipotecznie,
- strukturę portfela kredytowego według rodzaju zabezpieczenia,
- wyniki klasyfikacji kwartalnej ekspozycji kredytowych powyżej 10%FW wraz z opisem i wyjaśnieniem przyczyn ich zmian wykorzystania oraz ich adekwatności,
- informacje z zakresu windykacji i restrukturyzacji kredytów w sytuacji wątpliwej i straconej.

W cyklach rocznych sporządzane są raporty i analizy obejmujące informacje z zakresu ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości i zabezpieczonych hipotecznie, a także analizy dotyczące struktury portfela EKZH według poziomu LtV.

Ryzyko koncentracji

Proces zarządzania ryzykiem koncentracji dotyczy następujących działań:

- ustalenie i kontrola profilu ryzyka koncentracji,
- kontrola poziomu wykorzystania limitów na ryzyko koncentracji na etapie wniosku kredytowego,
- pomiar ryzyka koncentracji zaangażowań przed wydaniem rekomendacji lub przed podjęciem decyzji kredytowej,
- przestrzeganie realizacji limitów, inicjowanie zmian w poziomie limitów,
- ocena bieżącego planowanego poziomu ryzyka koncentracji Banku.

Rozwiązania organizacyjne dotyczące ryzyka kredytowego dotyczą również nadzoru i zarządzania ryzykiem koncentracji.

W cyklach kwartalnych sporządzane są analizy i raporty obejmujące następujące dane:

- koncentrację branżową,
- koncentrację zabezpieczeń,
- ocenę zaangażowania w detaliczne ekspozycje kredytowe, w tym struktury ekspozycji, rodzaju zabezpieczenia, realizacji limitów,
- ocenę zaangażowania w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie, w tym struktury jakościowej, rodzajowej ekspozycji, rodzaju zabezpieczenia oraz realizację limitów.

Ryzyko stopy procentowej

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka stopy procentowej wykonuje pracownik stanowiska ds. ryzyk bankowych i analiz. Raportowanie z zakresu ryzyka stopy procentowej sporządzane jest w cyklach miesięcznych dla Zarządu i kwartalnie dla Rady Nadzorczej.

Raporty zawierają następujące informacje:

- strukturę aktywów i pasywów według rodzajów zastosowanych stawek oprocentowania,
- wielkość niedopasowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych w poszczególnych przedziałach czasowych,
- informacja o poziomie i stopniu wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej, w tym o wynikach testów warunków skrajnych oraz podjętych działaniach lub zaleceniach w przypadku ich przekroczenia,
- informacja o poziomie marży odsetkowej,
- analiza luki przeszacowania,
- analiza podstawowych wskaźników ekonomicznych,
- inne ważne informacje ważne z punktu widzenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- testy warunków skrajnych,
- wnioski z przeprowadzonej analizy.

Ryzyko płynności

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności wykonuje pracownik stanowiska ds. ryzyk bankowych i analiz. Raportowanie z zakresu ryzyka płynności sporządzane jest w cyklach miesięcznych dla Zarządu i kwartalnie dla Rady Nadzorczej.

Raporty zawierają następujące informacje:

- ocena struktury aktywów i pasywów oraz wielkości pozabilansowych,
- analiza osadu,
- analiza zrywalności,
- analiza luki,
- analiza stanu środków,
- analiza wskaźników i limitów,
- testy warunków skrajnych,
- wnioski z przeprowadzonej analizy.

Ryzyko operacyjne

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest wspomagany programem informatycznym *Novum w module „Rejestr incydentów ryzyka operacyjnego”* umożliwiającym zapisywanie informacji o poziomie narażenia Banku na zidentyfikowane ryzyko operacyjne oraz informacje o zdarzeniach i stratach operacyjnych.

Kierujący poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi pełnią rolę tzw. Właścicieli ryzyka i są oni odpowiedzialni za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podległych im jednostkach, w zakresie wszystkich wykonywanych w nich czynności.

Komórka monitorująca ryzyko pełni funkcję jednostki ds. zarządzania ryzykiem operacyjnym w obszarze identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka, ma za zadanie gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego otrzymywanych od pracowników Banku. Tworzy bazy danych oraz wieloprzekrojowe analizy ryzyka operacyjnego, które prezentowane są członkom Zarządu oraz Radzie Nadzorczej zgodnie z SIZ.

Raport z ryzyka operacyjnego zawiera następujące elementy:

- analizę zarejestrowanych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- mapowanie ryzyka,
- arkusz z wyliczeniem potencjalnych strat,
- kluczowe wskaźniki ryzyka (KRI),
- wnioski z przeprowadzonej analizy.

Ryzyko kapitałowe

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne, tym samym oblicza kapitał wewnętrzny w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i jeżeli jest to konieczne, to zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka, obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Pracownik stanowiska księgowości własnej i sprawozdawczości uczestniczy w procesie monitorowania i raportowania ryzyka kapitałowego.

Stanowisko księgowości własnej i sprawozdawczości:

- 1) monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
- 2) ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;
- 3) opracowuje sprawozdania z zakresu łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i poziomów współczynników kapitałowych;
- 4) monitoruje poziom adekwatności kapitałowej;
- 5) gromadzi dane finansowe potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku;
- 6) opracowuje sprawozdania z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego.

Raporty z zakresu adekwatności kapitałowej pozwalają kierownictwu Banku na dostęp do aktualnych, pełnych i rzetelnych informacji dotyczących ryzyka kapitałowego, tym samym umożliwiają kontrolę i ocenę stopnia realizacji przyjętej strategii w omawianym zakresie.

Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie poziomu adekwatności kapitałowej w okresach kwartalnych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach półrocznych. W przypadku wzrostu poziomu ryzyka kapitałowego raporty mogą być opracowywane częściej.

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
- 2) poziomu uznanego kapitału;

- 3) poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
- 4) poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
- 5) wyników testów warunków skrajnych;
- 6) realizacji przyjętych limitów alokacji;
- 7) realizacji planu kapitałowego.

Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności Bank definiuje jako skutki nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

Ryzyko braku zgodności to ryzyko sankcji prawnych lub regulacyjnych, strat finansowych lub utraty reputacji, które może ponieść organizacja, jako wynik niedostosowania się do przepisów prawa, wytycznych regulatora, czy też ogólnie przyjętych praktyk postępowania i standardów etycznych w działalności biznesowej oraz wewnętrznych polityk i procedur Banku.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności polega w Banku na:

- 1) zapobieganiu naruszeń compliance;
- 2) identyfikowaniu naruszeń compliance;
- 3) wdrażaniu odpowiednich działań naprawczych w przypadku pojawienia się naruszeń compliance;
- 4) monitorowaniu, czy wdrożone działania naprawcze są skuteczne.

Raporty o ryzyku braku zgodności skupiają się na podstawowych zadaniach, które ma spełniać zarządzanie ryzykiem braku zgodności, a więc dotyczą:

- 1) prawidłowości wdrażania regulacji wewnętrznych;
- 2) ich dostosowania do obowiązujących przepisów prawa i standardów;
- 3) ocenie skutków naruszeń compliance.

Sprawozdania z ryzyka braku zgodności zawierają:

- 1) ocenę ryzyka braku zgodności, w tym informacje o zmianie profilu ryzyka;
- 2) podsumowanie wszystkich naruszeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem;
- 3) rekomendowane środki naprawcze;
- 4) ocenę skutków rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie.

Raporty o ryzyku braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej sporządzane są przynajmniej raz na rok. Zarząd Banku odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności oraz zapewnia przestrzeganie polityki Banku w tym zakresie.

4. Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka , a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko

Celem ograniczenia ryzyka Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstawaniu nadmiernego ryzyka. W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu, raporty zawierają informacje na temat przyczyn przekroczenia.

5. Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii instytucji

Oświadczenie Zarządu dotyczące adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej informacji.

6. Oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka instytucji związany ze strategią działalności

Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierającego kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym tolerancję na ryzyko określone przez Radę Nadzorczą Banku stanowi załącznik nr 2 do niniejszej informacji.

7. Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego

W Banku brak stanowiska zajmowanego przez członka organu zarządzającego.

8. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

Członków Zarządu zgodnie z przepisami prawa powołuje Rada Nadzorcza działając zgodnie ze statutem Banku, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny kwalifikacji Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z „Procedurą oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Gąbinie”. Celem oceny jest stwierdzenie czy poszczególni członkowie Zarządu z osobna oraz Zarząd kolegiąlnie daje rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności bankowej z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

9. Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego

Bank z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu.

10. Utworzenie (bądź nie) przez instytucję oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń, które się odbyły;

Bank nie utworzył oddzielnego komitetu ds. ryzyka.

11. Opis przepływu informacji na temat ryzyk kierowanych do organu zarządzającego

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty odpowiednią Instrukcją „System informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Gąbinie”, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

Rozdział III. Zakres konsolidacji ostrożnościowej

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

Rozdział IV. Fundusze własne

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania, opartą na utrzymaniu rozmiarów działalności obciążonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych. Rozporządzenie CRR 575/2013 zmieniło składowe dotychczasowych funduszy własnych. Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 473 oraz 493 Rozporządzenia 575/2013 oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji nr 423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady UE.

Fundusze własne Banku obejmują:

- 1) Kapitał TIER I
 - 2) Kapitał TIER II
 1. Kapitał Tier I Banku obejmuje:
 - 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) wpłacony fundusz udziałowy;
 - b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody właściwego organu;
 - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów – fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego;
 - e) kapitał rezerwowy;
 - f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej;
 - g) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I – skutki wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”; oraz (ze znakiem minus) fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego;
 2. Kapitał Tier II Banku obejmuje:
 - 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
 - 2) pożyczki podporządkowane;
 - 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
- Główne zmiany uwzględniające stanowisko Komisji Nadzoru Finansowego, co do sposobu zaliczania do kapitału uznanego, polegały na:
- 1) uznaniu funduszu udziałowego według stanu na dzień 31.12.2017 r. z uwzględnieniem stopniowej amortyzacji, w 2017 r. stawka wynosiła 10%.

Szczegółowe informacje na temat poszczególnych elementów funduszy własnych zawiera poniższa tabela: dane w zł.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2017 r.	Opis instrumentów	Przepis Rozporządzenia CRR
1.	Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	7 040 551	Fundusz tworzony z odpisów z zysków oraz wpłat wpisowego	Art.29 ust. 1.
2.	Fundusz udziałowy	462 200	Bank wykazuje w funduszach własnych w	Instrumenty kapitałowe wyemitowane w związku z zastosowaniem zasady praw

			ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku.	nabytych w odniesieniu do instrumentów stanowiących pomoc państwa, które spełniają wymogi zakwalifikowane do CET1 określone w art. 484-487
3.	Fundusz z aktualizacji środków trwałych	214 862	Fundusz powstały z przeszacowania środków trwałych zgodnie z Zarządzeniem Ministra Finansów.	
4.	Kapitał podstawowy TIER I przed korektami regulacyjnymi	7 717 613		
5.	Kapitał podstawowy TIER I korekty regulacyjne	214 862		
6.	Wartości niematerialne i prawne	- 6 967	Nie zamortyzowana część wartości niematerialnych i prawnych	Art. 36 ust 1. litr.b
7.	Fundusz z aktualizacji środków trwałych	- 42 972	Fundusz powstały z przeszacowania środków trwałych zgodnie z Zarządzeniem Ministra Finansów – pomniejszający fundusz własne w 20%	
8.	Kapitał podstawowy TIER I	7 667 674		
9.	Kapitał TIER II	0		
10.	Fundusze własne razem (Łączny kapitał = Tier I + Tier II)	7 667 674		

Kapitał rezerwowy składa się z funduszu zasobowego i rezerwowego; w 2017 roku nastąpiło zwiększenie funduszu zasobowego o 297,00 tys. zł, z tytułu podziału nadwyżki bilansowej za 2016 rok.

Podstawę obliczenia funduszu udziałowego stanowi kwota opłaconych udziałów według stanu na dzień 31.12.2011 roku pomniejszona o wszelkie wypłaty, które miały miejsce w latach 2012-2017, zamortyzowana o 20% w roku 2014 oraz w kolejnych latach 10% do czerwca 2017 roku. W czerwcu 2017 roku Bank zarejestrował zmiany w statucie pozwalające na traktowanie udziałów jako instrumentów wieczystych. Od czerwca Bank zalicza do funduszy własnych wartość wpłaconych udziałów do dnia 28 czerwca 2013 roku. Średnia wartość jednego udziału wynosiła 539,07 zł.

Rozdział V. Wymogi kapitałowe

1. Opis stosowanej metody do oceny adekwatności kapitałowej

Celem szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych i uznanych za istotne rodzaje ryzyka występujące w działalności Banku.

Bank prowadzi wewnątrzbankowy proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, na który składają się:

- 1) określenie polityki zarządzania ryzykiem i kapitałem;
- 2) identyfikacja wszystkich rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku i określenie istotnych rodzajów ryzyka;
- 3) kwantyfikacja i agregacja ryzyka;

- 4) oszacowanie oraz alokacja kapitału wewnętrznego;
- 5) monitoring i kontrola ryzyka oraz kapitału wewnętrznego.

Proces szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej podlega weryfikacji przynajmniej raz w roku i jest zatwierdzany przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą.

Do obliczania wymogów kapitałowych na dzień 31.12.2017 r. Bank stosował przepisy określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady 575/2013. Szczegółowy sposób wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają obowiązujące w Banku regulacje wewnętrzne.

Bank stosuje niżej wymienione metody wyliczania wymogów w zakresie kapitału regulacyjnego:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2) metodę podstawowego wskaźnika BIA w zakresie ryzyka operacyjnego.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami MŚP Bank mnoży przez współczynnik wsparcia 0,7619.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko koncentracji;
- 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 5) ryzyko płynności,
- 6) ryzyko kapitałowe.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka.

Poniższa tabela przedstawia kwotę stanowiącą 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec (MŚP) według stanu na dzień 31.12.2017 r. dane w zł.

Lp.	Wyszczególnianie	Kwota
1.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych terytorialnego i władz lokalnych	0
2.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządu terytorialnego i władz lokalnych	198 888
3.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	388
4.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji- Banków	0
5.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	179 282
6.	Ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	201 153
7.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	1 823 062
8.	Ekspozycje kapitałowe	56 093
9.	Pozostałe ekspozycje	316 228
	Razem:	2 775 094

Poniższa tabela przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2017 r. dane w zł.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2017 r.
1	Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe	2 775 094
2	- kapitał regulacyjny	2 775 094
3	- dodatkowy kapitał	0
4	Kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne	380 057
5	- kapitał regulacyjny	380 057
6	- dodatkowy kapitał	0
7	Kapitał regulacyjny	3 155 151
9	Dodatkowy kapitał	50000
10	Kapitał wewnętrzny	3 205 151
11	Fundusz własne	7 667 674
12	Łączny współczynnik kapitałowy	19,44%
13	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	19,44%
14	Współczynnik kapitału Tier I	19,44%
15	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	19,14%

Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Zasadami wyznaczania łącznej kwoty na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Gąbinie” w celu ustalenia łącznej wartości oszacowanych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dotyczących zarówno Filaru I jak i Filaru II. Łączną wartość wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka na dzień 31.12.2017 r. stanowiła kwota 3 205 151 zł.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank Spółdzielczy w Gąbinie spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej.

Rozdział VI. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta

Bank nie ogłasza informacji w zakresie ryzyka kontrahenta, ponieważ w Banku nie występowały instrumenty pochodne oraz transakcje z przyrzeczeniem odkupu.

Rozdział VII. Bufory kapitałowe

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 05 sierpnia 2015 roku o nadzorze makro ostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym Bank nie ma obowiązku wyliczania bufora antycyklicznego oraz bufora ryzyka systemowego. Na dzień 31.12.2017 r kwota bufora zabezpieczającego wynosiła 492 992 zł.

Rozdział VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

Rozdział IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego

Dla wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, uznaje się ekspozycję, której dotyczy niewykonanie zobowiązania, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznej 500,00 zł, w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 zł.

1. Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

Ekspozycja przeterminowana – ekspozycja, której przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych, zaś w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 zł. zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 października 2017r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U z dnia 23 października 2017r poz. 1965).

Rozróżniamy następujące rodzaje należności zagrożonych:

1) W odniesieniu do ekspozycji kredytowych innych niż detaliczne:

- a) ekspozycje kredytowe „poniżej standardu” - obejmujące:
 - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji,
- b) ekspozycje kredytowe „wątpliwe” - obejmujące:
 - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto),
- c) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:
 - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowanie egzekucyjnego,
 - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowanie sądowego,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

2) W odniesieniu do ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych:

- a) ekspozycje kredytowe „normalne”- obejmujące ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 6 miesięcy,
- b) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:
 - ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowanie egzekucyjnego lub rozpoczął zaspokojenie się z przedmiotów zabezpieczeń w innym trybie,
 - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowanie sądowego,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując kryteria:

1. kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:

- a) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
- b) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,

2. w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:

- a) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
- b) sytuacji ekonomiczno- finansowej dłużnika.

2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Dla potrzeb naliczania odpowiedniej wysokości rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”, Bank stosuje zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 października 2017 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U z 23 października 2017 r. poz. 1965) oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Wysokość rezerw celowych związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja kredytowa. Należności z rozpoznaną utratą wartości wyceniane są na podstawie indywidualnej oceny uwzględniającej okres przeterminowania, warunki ekonomiczno-finansowe oraz przyjęte zabezpieczenia. Należność bez utraty wartości w sytuacji normalnej wyceniana jest portfelowo raz w miesiącu. Należność bez utraty wartości pod obserwacją wyceniana jest indywidualnie w sposób przyjęty dla należności zagrożonych.

3. Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

Ekspozycje według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2017 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie. (dane w zł.)

Lp.	Nazwy ekspozycji	Stan na 31.12.2017 r.	Średnia kwota w okresie od 31.12.2016r. do 31.12.2017r.
1.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych.	378 669	356 385
2.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	12 430 530	12 624 410
3.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec podmiotów sektora publicznego	24 239	20 761
4.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji (banków)	34 402 543	28 149 791
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	2 545 388	3 017 877
6.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	27 560 163	25 869 890
7.	Ekspozycje detaliczne	3 957 902	3 724 101
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonywanie zobowiązań	0	6 366
9.	Ekspozycje kapitałowe	701 168	685 943
10.	Inne ekspozycje	5 590 639	5 878 345
	Razem	87 591 241	80 333 869

4. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Podstawowym terenem działania Banku jest powiat plocki i gostyniński w których Bank posiada swoje placówki. Ze względu na skalę prowadzonej działalności i obszar na którym działa, Bank nie prowadzi badania zaangażowania w rozkładzie geograficznym. Zgodnie z obowiązującymi przepisami i Statutem, Bank Spółdzielczy w Gąbinie może działać oprócz wymienionych powyżej również na obszarze następujących powiatów: sierpeckim, sochaczewskim, kutnowskim, łowickim, płońskim, włocławskim oraz lipnowskim na których zaangażowanie Banku z tytułu ryzyka kredytowego jest nieistotne.

5. Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Strukturę zaangażowania Banku(bilansowa i pozabilansowa) według typu kontrahenta w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2017 roku przedstawia poniższa tabela: (dane w zł.)

Lp.	Typ kontrahenta	Kwota
I.	SEKTOR FINANSOWY	
1.	Banki	34 778 836
	Należności normalne	34 778 836
	Należności pod obserwacją	0
2.	SGB Leasing	1 221 680
	Należności normalne	1 221 680
	Należności pod obserwacją	0
	Razem zaangażowanie w sektorze finansowym	36 000 516

II	SEKTOR NIEFINANSOWY	
1.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	3 020 339
	Należności normalne	3 012 382
	Należności pod obserwacją	0
	Należności stracone	7 957
2.	Przedsiębiorcy indywidualni	988 388
	Należności normalne	988 388
	Należności pod obserwacją	0
3.	Osoby prywatne	9 242 877
	Należności normalne	9 242 877
	Należności pod obserwacją	0
4.	Rolnicy indywidualni	20 377 964
	Należności normalne	20 377 964
	Należności pod obserwacją	0
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	33 629 568

III	SEKTOR BUDŻETOWY	Kwota
1.	Należności normalne	12 454 769
	Należności pod obserwacją	0
	Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	12 454 769

Strukturę zaangażowania Banku (bilansowa i pozabilansowa) w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorię należności według stanu na dzień 31.12.2017 roku przedstawia poniższa tabela: (dane w zł.)

Lp.	Nazwa branży	Ekspozycje kredytowe
1.	Rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo Należności normalne Należności pod obserwacją	20 377 963 20 377 963 0
2.	Przetwórstwo przemysłowe Należności normalne Należności pod obserwacją	1 022 679 1 022 679 0
3.	Handel hurtowy i detaliczny Należności normalne Należności pod obserwacją	1 438 092 1 438 092 0
4.	Budownictwo Należności normalne Należności pod obserwacją	40 002 40 002 0
5.	Edukacja Należności normalne Należności pod obserwacją	852 930 852 930 0
6.	Osoby fizyczne Należności normalne Należności pod obserwacją	9 242 877 9 242 877 0
7.	Leasing Należności normalne Należności pod obserwacją	1 221 680 1 221 680 0
8.	Pozostałe branże gdzie indziej nie sklasyfikowane Należności normalne Należności pod obserwacją	655 026 655 026 0
9.	Jednostki samorządu terytorialnego Należności normalne Należności pod obserwacją	12 454 769 12 454 769 0
	Razem	47 306 018

6. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności (bez odsetek) w podziale na klasy należności według stanu na dzień 31.12.2017 roku przedstawia tabela:(dane w zł.)

Klasy należności	Bez określ. terminu	1-7 dni	7-30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 I powyżej
1. Kasa i operacje z BC	1 637 792	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Należności od sektora finansowego	3 525 510	5 532 522	18 112 440	4 842 460	2 476 260	127 290	249 860	203 370	378 669	0
-pozostałe monetarne instytucje finansowe	3 525 510	5 532 522	18 090 000	4 800 000	2 400 000	0	0	0	0	0
-pozostałe instytucje finansowe	0	0	22 440	42 460	76 260	127 290	249 860	203 370	378 669	0
3. Należności od sektora niefinansowego.	3 937 648	34 794	223 175	581 286	1 330 049	2 701 802	4 135 429	8 563 793	7 803 629	3 827 603
gospodarstwa domowe	2 898 793	31 244	204 123	536 354	1 262 652	2 553 118	3 880 493	7 940 274	7 070 533	3 538 797
przedsiębiorstwa	1 038 855	3550	19 052	44 932	67 397	148 684	254 936	623 519	733 096	288 806
4. Należności od instytucji rządowych i samorządowych	0	0	8 333	225 703	244 036	468 077	1 329 797	4 726 240	5 158 344	270 000
Razem	9 100 950	5 567 316	18 343 948	5 649 449	4 050 345	3 297 169	5 715 086	13 493 403	13 340 642	4 097 603

7. Podział na istotne branże lub typy kontrahenta – kwotę:

- ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych,
- korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego,
- narzutów związanych z korektami z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego w danym okresie sprawozdawczym.

Bank na dzień 31.12.2017 roku posiadał należność straconą w wysokości 7 957,37 na którą utworzona została rezerwa w wysokości 100%.

7. Kwota ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym

Ze względu na skalę prowadzonej działalności i obszar na którym działa Bank, Bank nie prowadzi ewidencji z podziałem na obszary geograficzne.

9. Uzgodnienie zmian korekt o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących związane z tymi ekspozycjami kredytowymi:

- 1,50% - w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 20% - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 50% - w przypadku kategorii „wątpliwe”
- 100% - w przypadku kategorii „stracone”.

Stan rezerw celowych na początek i koniec roku obrotowego 2017 r. oraz zmiany przedstawia poniższa tabela (dane w zł.)

Wyszczególnienie	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia rezerw (utworzenie)	Zmniejszenie rezerw (rozwiązanie)	Stan rezerw na koniec roku obrotowego
Rezerwy celowe od należności sektora finansowego	0,00	0,00	0,00	0,00
Rezerwy celowe od należności sektora niefinansowego, w tym w:	23 267,32	17 557,94	19 161,40	21 663,86
- sytuacji normalnej i pod obserwacją	17 074,31	17 557,94	12 968,42	21 663,86
- poniżej standardu	0,00	0,00	0,00	0,00
- wątpliwe	0,00	0,00	0,00	0,00
- stracone	6 192,98	0	6 192,98	0,00
Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego, w tym w:	0,00	0,00	0,00	0,00
- sytuacji normalnej i pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00
- poniżej standardu	0,00	0,00	0,00	0,00
- wątpliwe	0,00	0,00	0,00	0,00
- stracone	0,00	0,00	0,00	0,00

Stan odpisów aktualizujących na początek i koniec roku obrotowego 2017 r. oraz zmiany przedstawia poniższa tabela (dane w zł.) w zawiązku ze zmianą Ustawy o rachunkowości.

Wyszczególnienie	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia rezerw (utworzenie)	Zmniejszanie rezerw (rozwiązanie)	Stan rezerw na koniec roku obrotowego
Odpisy aktualizujące na odsetki od kredytów w sytuacji normalnej	142,83	31,20	53,61	120,42
Odpisy aktualizujące na odsetki od kredytów w sytuacji straconej	7 957,37	0,00	0,00	7 957,37
Razem	8 100,20	31,20	53,61	8 077,79

Rozdział X. Stosowane techniki ograniczenia ryzyka kredytowego.

Bank nie stosuje technik ograniczenia ryzyka kredytowego.

Rozdział XI. Aktywa wolne od obciążeń

Ujawnienia dotyczące aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń.

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony jeżeli został zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji, dodatkowo aby składnik aktywów uznać za obciążony musi istnieć możliwość przypisania go do konkretnej transakcji.

Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.

Poniższa tabela przedstawia aktywa Banku obciążone i wolne od obciążeń.

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
Kredyty na żądanie	0	0	40 207	40 207
Instrumenty udziałowe	0	0	600 980	600 980
Dłużne papiery wartościowe	0	0	100 188	100 188
Pozostałe kredyty i pożyczki w tym:	0	0	80 986 202	80 986 202
- hipoteczne	0	0	27 444 617	27 444 617
Inne aktywa	0	0	5 342 256	5 342 256

Aktywa razem	0	0	87 069 833	87 069 833
---------------------	----------	----------	-------------------	-------------------

Na dzień 31.12.2017 roku wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń.

Rozdział XII. Korzystanie z ECAI - zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej

Bank w 2017 roku nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

Rozdział XIII. Ekspozycje na ryzyko rynkowe

Bank w 2017 roku nie prowadził działalności dewizowej.

Rozdział XIV. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne – jest to ryzyko poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA). Wartość zidentyfikowanych i oszacowanych incydentów ryzyka operacyjnego w roku 2017 nie przekroczyła regulacyjnego wymogu kapitałowego na to ryzyko (wskaźnik BIA) ustalonego na poziomie 380 057,48 zł. Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji zdarzeń, przyczyn powstawania zdarzeń i pomiarowi ryzyka. Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z Rekomendacją M obejmuje 10 kategorii. Proces ewidencji incydentów ryzyka operacyjnego wspomagany jest programem informatycznym Novum w module „Rejestr incydentów ryzyka operacyjnego”, który umożliwia rejestrację, analizę i pomiar ryzyka. W 2017 roku zarejestrowano ogółem 16 incydenty ryzyka operacyjnego o łącznej wartości strat bezpośrednich w wysokości 4 766,09 zł.

Ilość i wielkość poniesionych strat bezpośrednich przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kategorie zdarzeń	Ilość	Straty bezpośrednie w złotych
1	Oszustwa wewnętrzne	-	-
2	Oszustwa zewnętrzne	-	-
3	Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy	-	-
4	Klienci, produkty i praktyki biznesowe	-	-
5	Uszkodzenia aktywów	15	4 765,85
6	Zakłócenia działalności i błędy systemowe	-	-
7	Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	1	0,24
	Razem	16	4 766,09

W 2017 roku nie wystąpiły zdarzenia operacyjne, w przypadku których należałoby podjąć działania naprawcze, nie miały miejsca także zdarzenia, które wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.

Rozdział XV. Ryzyko płynności i pozycji płynnościowych

Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności.

1. Płynność finansowa to zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonywania w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach dających się przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty.
2. Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.
3. Zarządzanie ryzykiem płynności ma charakter skonsolidowany i całościowy, tj. zarządzanie zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych, we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank obejmując jednocześnie wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.
4. W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:
 - 1) **Rada Nadzorcza** w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku, zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.
 - 2) **Zarząd Banku** zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności, zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności, wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację Zasad zarządzania ryzykiem płynności oraz odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowanego przez Radę Nadzorczą.
 - 3) **Stanowisko ds. ryzyk bankowych i analiz** będące komórką monitorującą ryzyko płynności wykonuje zadania związane z:
 - okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem oraz przygotowaniem propozycji zmian w Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów,
 - zapewnieniem zgodności Zasad ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
 - proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
 - dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizę płynności długoterminowej,
 - analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności,
 - monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
 - wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i NSFR,
 - ocenę nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
 - opracowywanie scenariuszy sytuacji kryzysowych,
 - sporządzanie raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
 - 4) **Główny Księgowy** będący komórką zarządzającą ryzykiem płynności wykonuje zadania związane z:
 - okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem Zasad zarządzania ryzykiem płynności, przygotowaniem propozycji zmian w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową,
 - optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowaniem nadwyżek środków.
5. **Sposób pozyskiwania finansowania działalności.**
Głównym źródłem finansowania działalności jest zdywersyfikowana baza depozytowa, która obejmuje wszystkie podmioty(klientów):

- spółdzielnie, spółki oraz przedsiębiorstwa,
- przedsiębiorców indywidualnych,
- rolników indywidualnych,
- osoby prywatne,
- instytucje niekomercyjne,
- jednostki samorządu terytorialnego.

Do finansowania działalności kredytowej wykorzystywane są głównie fundusze własne a także stabilna część depozytów wskazanych powyżej.

6. Stopień scentralizowania funkcji zarządzania płynnością.

Funkcje zarządzania płynnością są w pełni scentralizowane. Funkcje zarządzania płynnością rozumie jako funkcje monitorowania i kontrolowania ryzyka płynności wykonuje Stanowisko ds. ryzyk bankowych i analiz.

7. Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia i Systemu Ochrony SGB.

Bank Spółdzielczy w Gąbinie jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

W ramach Zrzeszenia, Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- prowadzi rozliczenia pieniężne,
- zabezpiecza Bank przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- zabezpiecza płynność środ dzienną,
- prowadzi rachunki bieżące,
- udziela w miarę potrzeb kredytów
- gromadzi nadwyżki środków Banku,
- prowadzi rachunek rezerwy obowiązkowej.

Spółdzielczy System Ochrony SGB zapewnia płynność wypłacalność każdego Uczestnika IPS. Bank zobowiązany jest do zdeponowania i utrzymania określonej kwoty środków na wyodrębnionym rachunku bankowym.

8. Rozmiar i skład nadwyżki płynności.

Wartość współczynników nadzorczych miar płynności na dzień 31.12.2017 roku przedstawia poniższa tabela:

AKTYWA		w tys. zł	
A1	Podstawowa rezerwa płynności	6 927	
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	20 016	
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	8 750	
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	45 651	
A5	Aktywa niepłynne	5 084	
A6	Aktywa ogółem	86 428	
PASYWA			
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta	7 668	
Miary płynności		Wartość minimalna	wartość
M1	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem(A1+A2)/A6	0,20	0,31
M2	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1/A5)	1,00	1,51

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/6 z dnia 10.10.2014 roku Uzupełniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w

odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (akt delegowany) Bank miał obowiązek sprawozdawania i dziennego monitorowania w zakresie: aktywów płynnych, wpływów i wpływów płynności (wskaźnik LCR).
Wskaźnik LCR na koniec 2017 roku ukształtował się na poziomie 2,84.

Poniżej zaprezentowano informacje na temat kształtowania się wskaźnika luki płynności.

	do 1 miesiąca	do 3 miesięcy	do 6 miesięcy
limit	Min 1,00	Min 1,00	Min 1,00
Wskaźnik luki	2,45	2,17	1,98

9. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu i Systemie Ochrony SGB.

Bank Spółdzielczy w Gąbinie w celu zabezpieczenia i utrzymania płynności może skorzystać z kredytu w rachunku bieżącym, z kredytu długoterminowego na sfinansowanie działalności kredytowej.

W ramach Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w razie niebezpieczeństwa utraty płynności bądź wypłacalności, Spółdzielnia może udzielić Bankowi zwrotnej pomocy finansowej w formie:

- pożyczki płynnościowej,
- pożyczki restrukturyzacyjnej,
- kaucji,
- gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń,
- nabycia wierzytelności,
- pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych,
- objęcia udziałów członkowskich w celu zwiększenia funduszy własnych Banku,
- wniesienia wkładów pieniężnych do Banku,
- objęcia akcji w celu zwiększenia funduszy własnych Banku.

Bank jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. Celem tego systemu jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego uczestnika. W ramach systemu funkcjonuje mechanizm pomocowy w ramach którego Bank:

- utrzymuje odpowiedni poziom środków na rachunku minimum depozytowego,
- dokonuje wpłat na fundusz pomocowy.

10. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony może zostać Bank.

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istotnie niekorzystanej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku,
- konieczność pozyskania depozytów po wyższym koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenia na wynik finansowy Banku

11. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania.

- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora finansowego, niefinansowego oraz budżetowego,
- ograniczenie przyjmowania depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

12. Techniki ograniczenia ryzyka płynności.

Do podstawowych technik ograniczenia ryzyka płynności można zaliczyć:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,

- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skaranej,
- utrzymanie minimum depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- przeprowadzanie kontroli systemu zarządzania ryzykiem płynności.

13. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

- płynność bieżąca - zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
- płynność krótkoterminowa – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
- płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy,
- płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,
- płynność płatnicza - zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku bez konieczności ponoszenia strat.
- luka płynności (niedopasowanie) – kwota nadwyżki lub niedobór środków pozostałych po odjęciu wartości pasywów wymagalnych od wartości aktywów zapadających w ramach danego przedziału płynności.
- luka dodania – nadwyżka wartości aktywów nad pasywami w danym przedziale płynności,
- luka ujemna – nadwyżka wartości pasywów nad aktywami w danym przedziale płynności.

14. Sposób odzwierciedlania ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą.

Bank Spółdzielczy w Gabinie nadwyżki środków inwestuje w najbardziej płynne aktywa, które zapewniają utrzymanie płynności. Nadwyżkę wolnych środków Bank lokuje w Banku Zrzeszającym.

Terminy lokat zakładanych w Banku Zrzeszającym uzależnione są od:

- planowanych przepływów pieniężnych,
- prognozy stóp procentowych,
- utrzymania odpowiedniego poziomu norm nadzorczych.

15. Wykorzystanie testów warunków skrajnych.

Sposób i wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są w celu określenia kosztu pozyskania środków przez klientów w celu utrzymania nadzorczych miar płynności na poziomie wynikającym z przepisów zewnętrznych i wewnętrznych. Ponadto w planowaniu, wyznaczaniu poziomu limitów oraz w procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

16. Wykazanie w jaki sposób plany awaryjne uwzględniają wyniki testów warunków skrajnych.

Wyniki testów warunków skrajnych uwzględnione są w planie awaryjnym i wskazują maksymalny czas obsługi kasowej klientów oraz maksymalna ilość dni w rozliczeniach bezgotówkowych. Ponadto w Banku wykonywany jest pomiar wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyka płynności.

17. Polityka utrzymania rezerwy płynności.

W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniem na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- sprzedaż wysoko płynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami(aktywa nieobciążone),
- dodatkowe źródła finansowania w postaci:
- wykorzystanie przyznanych linii kredytowych,
- sprzedaż innych aktywów, w tym kredytów,
- pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
- pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,
- przyrostu depozytów.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- brak obciążeń,
- wysoka jakość kredytowa,
- łatwa zbywalność.
- brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- sprzedaż aktywów nie oznacza konieczności podejmowanie nadzwyczajnych działań.

18. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach Zrzeszenia.

Określone zostały w wymienionym wyżej punkcie 9.

19. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

W Banku Spółdzielczy w Gąbinie częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności wynika z instrukcji „System informacji zarządczej.” Raport z analizy ryzyka płynności przedstawiany jest raz w miesiącu Zarządowi Banku i kwartalnie Radzie Nadzorczej.

Rozdział XVI. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym

6. Zróżnicowanie między ekspozycjami pod względem celów strategicznych, a także przegląd stosowanych technik rachunkowości oraz metod wyceny, w tym zasadnicze założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz wszystkie znaczące zmiany tych praktyk.

Bank stosuje zasady rachunkowości w tym metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania przychodów i kosztów, zgodnie z Ustawą z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U z 2017 roku poz. 2342) oraz z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 01.10.2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz. 329), w tym: zasady ujmowania w kapitale własnym skutków wyceny pozycji bilansowych.

Zgodnie z przyjętymi w Banku zasadami rachunkowości wyceny aktywów i pasywów na dzień bilansowy dokonuje się według zasad:

- 1) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu wycenia się według wartości rynkowej, a aktywa finansowe, dla których nie istnieje aktywny rynek według wartości godziwej. Różnice wartości rynkowej lub wartości godziwej zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych,
- 2) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej,
- 3) udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności własne Banku, które nie są przeznaczone do obrotu, wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej,
- 4) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmian wartości godziwej odnosi się na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny,
- 5) aktywa finansowe, których wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, wycenia się według zamortyzowanego kosztu,
- 6) zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, wycenia się według wartości godziwej. Skutki zmiany wartości godziwej zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu odnosi się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych,
- 7) zobowiązania finansowe nie przeznaczone do obrotu i nie będące instrumentami pochodnymi wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej,
- 8) zobowiązania dotyczące gospodarki własnej wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty,
- 9) środki trwałe i wartości niematerialne i prawne wycenia się według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych), pomniejszone o odpisy amortyzacyjne lub umorzenia , a także o odpisy z tytułu utraty wartości,
- 10) fundusze własne wycenia się w wartościach nominalnych,
- 11) aktywa pieniężne wycenia się w wartościach nominalnych,
- 12) rezerwy wycenia się w uzgodnionej wiarygodnie oszacowanej wartości.

Bank na dzień 31.12.2017 r. posiadał papiery wartościowe dostępne do sprzedaży, nie notowane na giełdzie.

Lp.	Nazwa instrumentu	Ilość (szt.)	Wartość bilansowa w zł.	Cel nabycia
1	Akcje SGB Banku S.A.	5164	599 980,00	strategiczny
	Razem	5164	599 980,00	

Na dzień 31.12.2017 r. Bank posiadał ogółem 5164 szt. Akcji Banku Zrzeszającego SGB- Banku S.A. w Poznaniu w kwocie 599 980,00 zł, wartość nominalna 1 akcji to kwota 100,00 zł. Ponadto z racji przynależności do Systemu Ochrony Instytucjonalnej IPS Bank posiada w Spółdzielni jeden udział w wysokości 1 000,00 zł.

Bankowe papiery wartościowe według stanu na dzień 31.12.2017r.

Lp.	Nazwa instrumentu	Ilość (szt.)	Wartość bilansowa w zł.	Cel nabycia
1	Bankowe papiery wartościowe SGB-Bank S.A.	10	100 188,00	strategiczny
	Razem	10	100 188,00	

Bank na dzień 31.12.2017 r. posiadał bankowe papiery wartościowe SGB-Banku S.A. na kwotę 100 000,00 zł , w ilości 10 szt. po cenie 10 000 za sztukę. Wartość bilansowa bankowych papierów wartościowych wraz z naliczonymi odsetkami stanowiła kwotę 100 188,00 zł. Zasady naliczania i wypłaty odsetek od BPW określone zostały w prospekcie emisyjnym SGB-Bank S.A.

Bank nie posiadał instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie giełdowym.

W 2017 roku nie wystąpiły niezrealizowane zyski i straty z aktualizacji wyceny.

Rozdział XVII. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym

1. Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej.

Ryzyko stopy procentowej jest definiowane przez Bank jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych. Rozpatruje się cztery źródła ryzyka stopy procentowej:

- ryzyko przeszacowania – ryzyko niedopasowania terminów zmian oprocentowania aktywów odsetkowych i pasywów odsetkowych, z uwzględnieniem pozycji pozabilansowych,
- ryzyko bazowe - ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP) w oparciu, o które wyznaczone jest oprocentowanie produktów / instrumentów generujących przychody / koszty odsetkowe, w przypadku gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach,
- ryzyko opcji klienta – ryzyko wynikające z wpisanych w produkty oferowane przez Bank praw klienta do wcześniejszej spłaty należności (kredytu) lub wycofania zobowiązań (depozytu),

- d. ryzyko krzywej dochodowości – wynika ze zmiany relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego rynku lub indeksu; relacja ta zmienia się, kiedy kształt krzywej dochodowości dla danego rynku ulega zmianie.

Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemów limitów i odpowiednie kształtowanie aktywów i pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter:

- 1) skonsolidowany – oznacza to, że obejmuje ono łącznie wszystkie komórki organizacyjne Banku,
- 2) całościowy – uwzględniane w analizie są wszystkie istotne dla Banku rodzaje stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka,
- 3) pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe zarządzane przez komórki organizacyjne Banku.

Bank uznaje za istotny czynnik ryzyka stopy procentowej ryzyko opcji klienta czyli skorzystanie przez klienta Banku z:

- 1) prawa do wcześniejszej spłaty rat kredytów - w produktach kredytowych o stałej stopie procentowej z okresem zapadalności powyżej 1 miesiąca oraz w produktach kredytowych o zmiennej stopie procentowej, jeżeli okres przeszacowania wynosi więcej niż 1 miesiąc,
- 2) prawa do zerwania depozytu przed terminem wymagalności - w produktach depozytowych o stałej stopie procentowej z okresem wymagalności powyżej 1 miesiąca oraz w produktach depozytowych o zmiennej stopie procentowej, jeżeli okres przeszacowania wynosi więcej niż 1 miesiąc.

Bank dokonuje analizy poziomu wykorzystywania opcji klienta, w zakresie depozytów i kredytów o zmiennej i stałej stopie procentowej.

W celu monitorowania ekspozycji na ryzyko opcji klienta, wprowadza się limity:

- 1) zrywalności depozytów na poziomie 5 % depozytów ogółem,
- 2) wcześniejszych spłat kredytów na poziomie 5 % kredytów i pożyczek brutto ogółem.

Limity dotyczą zrywalności depozytów i wcześniejszych spłat kredytów w ujęciu miesięcznym.

Wskaźnik zrywalności depozytów liczony jest w ujęciu miesięcznym jako iloraz wartości zerwanych depozytów w w/w okresie do stanu depozytów ogółem na koniec danego miesiąca.

Wskaźnik wcześniejszych spłat kredytów liczony jest w ujęciu miesięcznym jako iloraz wartości wcześniejszych spłat kredytów w w/w okresie do stanu kredytów i pożyczek brutto ogółem na koniec danego miesiąca.

Pomiaru ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej, monitorowania, kontroli wykorzystania limitów dokonuje stanowisko d/s ryzyk bankowych i analiz wg stanu na ostatni dzień bilansowy każdego miesiąca. Monitorowanie i raportowanie odbywa się przy wykorzystaniu następujących metod:

- 1) analizy luki przeszacowania,
- 2) symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- 3) analizy podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z oceną ryzyka.

Wyniki analiz wraz z wnioskami przekazywane są Zarządowi Banku raz w miesiącu. Zarząd Banku uwzględniając pozyskane dane składa Radzie Nadzorczej syntetyczną ocenę z poziomu ryzyka stopy procentowej raz na kwartał.

W przypadku przekroczenia limitów, stanowisko d/s ryzyk bankowych i analiz informuje Zarząd o stopniu przekroczenia limitu, przedstawiając jednocześnie wyjaśnienie przyczyn tego przekroczenia.

W przypadku gdy przekroczenie limitu stanowi do 10 % dopuszczalnego limitu, i według sporządzonej informacji sytuacja ta nie wpływa znacząco na bieżące i przyszłe wyniki finansowe Banku, Zarząd może podjąć decyzje o dopuszczalności tego przekroczenia w określonym okresie czasowym, z jednoczesnym zwiększeniem częstotliwości monitorowania struktury aktywów i pasywów. Podejmowane decyzje w tym okresie winny dążyć do obniżenia potencjalnego poziomu ryzyka stopy procentowej.

2. Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosowanego wskaźnika używanego przez kierownictwo Banku do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych.

Testy warunków skrajnych przeprowadzane są w związku z dokonywaną oceną potencjalnego wpływu na sytuację finansową Banku dużych zmian parametrów rynkowych w profilu ryzyka Banku. Testy warunków skrajnych stanowią narzędzie diagnostyczne oceniające stabilność przychodów Banku w sytuacjach niekorzystnych. Bank w okresach miesięcznych przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej w zakresie ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego. Test warunków skrajnych w zakresie ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie przeprowadza się przy założeniu szokowej zmiany oprocentowania o 200 punktów bazowych. Test przedstawia zmianę wyniku odsetkowego na skutek niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych w przedziałach przeszacowania do 12 miesięcy łącznie, z wyłączeniem aktywów i pasywów oprocentowanych poniżej 1%.

W przypadku nagłego spadku stóp procentowych o 200 punktów bazowych uwzględniając ryzyko przeszacowania i ryzyko bazowe zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy może wynieść (-769,00) tys. zł.

Rozdział XVIII. Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne

Na dzień 31.12.2017 roku Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

Rozdział XIX. Polityka w zakresie wynagrodzeń

- 1) Dla celów niniejszej Polityki przyjmuje się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są Członkowie Zarządu.
- 2) Wynagrodzenie Członków Zarządu podzielone jest na część stałą (wynagrodzenie zasadnicze określone w umowie o pracę) oraz część zmienną.
- 3) W rozumieniu niniejszej polityki częścią zmienną wynagrodzenia jest wyłącznie regulaminowa premia roczna, przyznawana na podstawie oceny efektów pracy Członka Zarządu przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej zasad oceny Członka Zarządu.
- 4) Oceny dokonuje Rada Nadzorcza najpóźniej do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny.
- 5) W sytuacji gdy Bank objęty został programem naprawczym w rozumieniu przepisów Prawa bankowego oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy Członka Zarządu Rada Nadzorcza może:
 - nie przyznać premii rocznej.

Zasady oceny Członka Zarządu

1. Ocena efektów pracy Członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie, podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu..
2. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie w zakresie:
 - 1) zysku netto,

- 2) zwrotu z aktywów (ROA),
 - 3) wskaźnik należności zagrożonych,
 - 4) współczynnika kapitałowego,
 - 5) wskaźnika płynności LCR.
3. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od spełnienia następujących przesłanek:
- 1) wypracowanie zysku netto nie mniej niż 90% zaplanowanego poziomu,
 - 2) zwrotu z aktywów (ROA) nie niższym niż 0,90% zaplanowanego poziomu,
 - 3) wskaźnik należności zagrożonych nie wyższym niż 0,10% obliża kredytowego,
 - 4) utrzymanie współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż 90% zaplanowanego poziomu,
 - 5) utrzymanie wskaźnika płynności LCR na poziomie nie niższym niż 90% zaplanowanego poziomu.
5. Ocena indywidualna wyników pracy członka Zarządu obejmuje:
- 1) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach w ramach podziału zadań w Zarządzie,
 - 2) pozytywną ocenę kwalifikacji,
 - 3) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków i odpowiedzialności za dany rok obrotowy,
 - 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez SSO SGB lub kontrola KNF, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.
6. Pozytywna ocena uwarunkowana jest do spełnienia następujących przesłanek:
- 1) dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego obowiązków i odpowiedzialności,
 - 2) uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji,
 - 3) uzyskał absolutorium z wykonywania obowiązków za dany rok obrotowy,
 - 4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny przeprowadzony przez SSO SGB lub kontrola KNF, nie wykazywały istotnych uchybień w obszarze nadzorowanych przez danego członka Zarządu.
6. Podstawą oceny dokonanej w:
- a) 2018- są efekty pracy Członka Zarządu w 2017 r. ,
 - b) 2017- są efekty pracy Członka Zarządu w 2016 r. ,
 - c) 2016- są efekty pracy Członka Zarządu w 2014 i 2015r. ,
- Przy ocenie pracy Członka Zarządu Banku, Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto.

Zasady wypłaty premii rocznej

1. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia Członka Zarządu Banku.
2. Premia roczna ustalana jest w wysokości 10 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 15 % osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
3. Rada Nadzorcza na podstawie przeprowadzonej oceny podejmuje decyzje w formie uchwały o przyznaniu premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu Banku w przypadku oceny pozytywnej.
4. Ustanie stosunku pracy Członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do części odroczonej premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy Członka Zarządu Banku pod kątem wypłaty części odroczonej premii rocznej, obejmuje wyłącznie okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Banku oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji.
5. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo w terminie 7 dni roboczych po podjęciu Uchwały przez Radę Nadzorczą.

Zbiornicze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu Banku według stanu na dzień 31.12.2017 roku.

Wartość wynagrodzeń trzech członków Zarządu za rok obrotowy 2017 wyniosła:

- a) wynagrodzenie stałe - 266 604,04 zł.
b) wynagrodzenie zmienne (premia roczna) - 0,00 zł.

Bank nie dokonywał w 2017 roku płatności związanych z podjęciem zatrudnienia lub zakończeniem stosunku zatrudnienia przez członków Zarządu.

Zasady oceny kwalifikacji kandydatów na członków Zarządu Banku jako organu kolegialnego określa "Procedura oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Gąbinie" wprowadzona Uchwałą nr 6 /2014 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Gąbinie z dnia, 12 maja 2014r

Rozdział XX. Informacja o spełnieniu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22 aa Ustawy Prawo Bankowe

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu spełniają wymogi określone w art. 22 aa Ustawy Prawo bankowe, w szczególności posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

Rozdział XXI. Dźwignia finansowa

Bank Spółdzielczy w Gąbinie wyznacza wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR. Obliczany jest jako relacja kapitału Tier 1 w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych. Średni wskaźnik dźwigni w ciągu ostatniego kwartału ukształtował się następująco: dane w tys. zł.

Wyszczególnienie	Październik 2017r.	Listopad 2017r.	Grudzień 2017r.	Średni wskaźnik dźwigni
Kapitał Tier 1	7 667,00	7 667,00	7 668,00	x
Aktywa wartość bilansowa	82 630,00	87 148,00	87 070,00	x
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	917,00	1 259,00	1 572,00	x
Suma aktywów bilansowych i zobowiązania pozabilansowe udzielone	83 547,00	88 407,00	88 642,00	x
Wskaźnik dźwigni	9,18	8,67	8,65	8,83

Wskaźnik dźwigni finansowej opisany jest w obowiązującej w Banku „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Gąbinie”.

Rozdział XXII. System kontroli wewnętrznej

1. Struktura organizacyjna systemu

W Banku funkcjonuje regulamin system kontroli wewnętrznej, który określa szczegółowe zasady funkcjonowania mechanizmów kontroli ryzyka i audytu wewnętrznego w Banku. Funkcjonujący system kontroli wewnętrzny jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku.

W procesie kontroli wewnętrznej uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad wprowadzaniem w Banku systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.
- 2) Zarząd, który odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie skutecznego systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz procesu szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego.
- 3) Dyrektor oddziału i komórki organizacyjne Banku wypełniając swoje obowiązki, wprowadzają w życie przyjęte przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury dotyczące zarządzania ryzykiem.

2. Stosowane mechanizmy kontrolne

W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

- zasady, polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
- zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,- ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
- zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,
- kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Mechanizmy kontrolne obejmują m. in. okresowe:

- przeglądy, analizy i oceny sporządzane dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- sprawdzanie przestrzegania przepisów zewnętrznych, procedur i instrukcji wewnętrznych, w odniesieniu do działalności poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku,
- badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych (głównie gotówki oraz obszaru przetwarzania danych,
- sprawdzenia przestrzegania ustalonych limitów,
- weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji,
- analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania.

Jednym z mechanizmów kontroli wewnętrznej są czynności kontrolne. Czynności kontrolne stanowią integralną część codziennych zadań wszystkich pracowników Banku oraz umożliwiają szybki reakcje na zmieniające się warunki i unikanie zbędnych kosztów.

3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu

Celem systemu kontroli wewnętrznej w Banku jest zapewnienie:

- skuteczności i efektywności działania Banku,

- wiarygodności sprawozdawczości finansowej czyli rzetelność ich przygotowania, w oparciu o księgi prowadzone zgodnie obowiązującymi zasadami rachunkowości ,
- przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku w celu zabezpieczenia się przed stratą Bank rozpoznaje, ocenia i kontroluje wszystkie rodzaje ryzyka wynikające z prowadzonej działalności i poprzez proces kontroli zapewnia, by pracownicy Banku pracowali w sposób wydajny i uczciwy realizując cele i ustalone zadania,
- zgodności działania Banku przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi – system kontroli wewnętrznej chroni zasoby Banku, zapewnia wysoką jakość i niezawodność informacji oraz zgodność działania z przepisami prawa, a także eliminuje występowanie nieprawidłowości i błędów.

W celu podejmowania prawidłowych decyzji nadzorczych, system kontroli wewnętrznej weryfikuje jakość i kompletność sporządzanej w Banku informacji zarządczej.

Obowiązujący w 2017 roku w Banku Spółdzielczym w Gąbinie system kontroli wewnętrznej funkcjonował w oparciu o regulamin „System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Gąbinie”. System kontroli wewnętrznej umożliwiał identyfikowanie i minimalizowanie ryzyka związanego z prowadzeniem działalności przez Bank.

Gąbin, dnia 02.05.2018 r.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Gąbinie

1. Jadwiga Garstka – Prezes Zarządu
2. Alina Sarzała - Członek Zarządu
3. Małgorzata Ostrowska - Członek Zarządu

CZŁONEK ZARZĄDU
BS w Gąbinie
Małgorzata Ostrowska

Członek Zarządu
BS Gąbin
Alina Sarzała

PREZES ZARZĄDU
BS w Gąbinie
Jadwiga Garstka